

UTDANNINGS
FORBUNDET

Aktuelle saker VGO/FAG

UDF Møre og Romsdal

Ålesund

21.11.23

Sakliste

- Landsmøtesaker med betydning for VGO
- Referat fra digitalt møte i Kontaktforum
- UDFs klage til ILO
- Krav til lærerkompetanse
- Mobilforbud i skolen
- Forslagene fra utvalget for kvalitetsutvikling
- Budsjett og økonomiplan: Strategi fra vår side

Landsmøtesaker med relevans for VGØ/FAG

- Utdanningsforbundet skal arbeide for nasjonale bestemmelser for antall elever per lærer i videregående opplæring. En øvre grense for antall elever i klasser og grupper må reguleres i nasjonalt regelverk.
- Inntaksordninger må legge til rette for likeverdige muligheter for alle og fremme integrering og sosial utjevning. Inntaksordninger må i størst mulig grad gi alle elever, ikke bare de med best karakterer, likeverdige muligheter til å velge utdanningsprogram og skole utfra evner og interesser. Inntaksordninger til videregående opplæring må ikke bidra til unødig karakterpress og stress for elevane.
- Staten skal fortsatt ha ansvar for de samiske videregående skolene, og disse landsdekkende tilbudene må synliggjøres i alle inntaksområder.
- Inntaket til private videregående skoler bør følge inntaksdatoene til offentlige videregående skoler.

Landsmøtesaker med relevans for VGO/FAG

- For å rekruttere og beholde yrkesfaglærere må skolene kunne konkurrere med lønnsnivået i private virksomheter. Yrkesfaglærere må sikres lønnsmessig uttelling for kompetanseutvikling, relevant fagbrev og for praktisk erfaring fra yrkesfagene de underviser i. I tillegg må jobbsikkerheten bedres gjennom større langsiktighet i dimensjoneringen av opplæringstilbudet på yrkesfag.
- Det skal være samsvar mellom lærers beskjeftigelse og elevenes minstetimetall i fag. Det vil forhindre at elevene mister opplæringstimer, og bidra til at lærerne får bedre muligheter til å følge opp elevene. Dette er spesielt viktig i faget yrkesfaglig fordypning, der bortfallet av timer er størst.
- Tidsressurs til kontaktlærer må økes og kontaktlærere må få redusert sine årsrammer for undervisning.
- Kunstig intelligens bidrar til at vurdering er meir utfordrande enn tidlegare. Utdanningsforbundet må utvikle ein heilskapleg politikk for kunstig intelligens som gir felles retningslinjer og støtte for profesjonen sin bruk av kunstig intelligens i heile utdanningsløpet.

Digitalt møte i kontaktforum, 10.10.23.

1. Innspill til reforhandling av SFS2213
2. Kort om møtet med fylkesutdanningssjefene
3. Tilrettelagt russefeiring. Utdanningsdirektørene i Norge har vedtatt å utvikle en nasjonal strategi og en handlingsplan for å
 - bidra til at avgangsfeiringen i videregående skole i Norge påvirker skoletiden positivt og blir en
 - inkluderende og god feiring for alle. Skal vi ta del i dette, eller markere avstand

SFS 2213: Innspill fra Møre og Romsdal

Innspill fra Møre og Romsdal:

- Jevn arbeidsbelastning gjennom skoleåret
- Evaluering av årsrammene
- Endring av kontaktlærerressurs for lærere i VGO
- Presisering vedr. sammenhengen mellom tidsressurspott, kontaktlærerressurs og planfestet arbeidstid
- Undervisningstimer i forbindelse med avvikling av eksamen

Innspill fra andre fylker:

- Fjernundervisning
- Sentral arbeidstidsavtale for fagskolene
- Vikarbruk av lærere som er i gang med videreutdanning
- YFF og lærertimer

Andre saker

Martin Minken er Utdanningsforbundets representant i dialoggruppene med utdanningssjefene, og har lagt fram en rekke ønsker:

- Oversikt over elevenes minstetimetall i faget (i «lærers beskjeftigelse»), slik at lærer enklere kan sammenligne lærertimer og elevtimer
- Om det er differanse her må det synliggjøres for lærer hvem som får timene
- Droppe aktivitetsbegrepet – i hvert fall «aktivitet uten leverbar tid»
- UDF vil (forhåpentligvis) kjøre en medlemsundersøkelse om VIS-erfaringer
- Unison motstand til ev. forslag om at «UDF må bli med på å ta ansvar for en bedring av russetiden – i skolen»

Klager staten inn til ILO

- Lærerstreiken i 2022 ble [stansen med tvungen lønnsnemnd](#). Nå klager Utdanningsforbundet avgjørelsen inn til [ILO](#).
- Steffen Handal: – *Lærerstreiken i fjor høst ble stanset på et altfor svakt grunnlag og truer lærernes streikerett. Derfor klager vi staten inn til den internasjonale arbeidsorganisasjonen ILO*
- Han understreker at Utdanningsforbundet sender klage til ILO for å beskytte streikeretten som et legitimt arbeidskampmiddel for lærerne.
- Samtidig minner Handal om at Norges bruk av tvungen lønnsnemnd er omstridt og kritisert: – *Norge har ved flere anledninger fått kritikk av ILO for å stanse streiker på et for svakt grunnlag og for ikke i tilstrekkelig grad sette inn kompensierende tiltak, nettopp for å unngå tvungen lønnsnemnd*

Krav om lærerutdanning

Regjeringens lovforslag om krav til lærerutdanning er sendt ut på høring.

- Kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun: «Endringen vil bidra til at barna våre får god opplæring av lærere med lærerutdanning, og til å utvikle skolen. Det vil også bidra til å øke statusen til læreryrket, og være med på å gjøre det mer attraktivt for de som skal velge en utdanning»

[Høring Forslag til endring i reglene om hvem som kan ansettes i lærerstilling og forslag om å tydeliggjøre reglene om faglig ansvar for opplæringen - regjeringen.no](#)

Frist: 5. januar 2024

Krav om lærerutdanning

- I høringen foreslår departementet å stille krav om relevant lærerutdanning i lovens hovedregel om ansettelse i lærerstilling, og å endre kravet til pedagogisk kompetanse i forskrift til opplæringsloven, slik at **pedagogisk praksis ikke lenger skal kunne vektlegges i vurderingen av om en søker har tilsvarende pedagogisk kompetanse som lærerutdanningene gir.**
- Videre foreslår departementet språklige endringer for å fremheve at **ansettelse på vilkår bør vurderes før annen midlertidig ansettelse.**
- Høringen inneholder også et forslag om å tydeliggjøre i loven at **det kun er de som er ansatt i lærerstilling som kan ha faglig ansvar for opplæringen.**

Mobilfri skole?

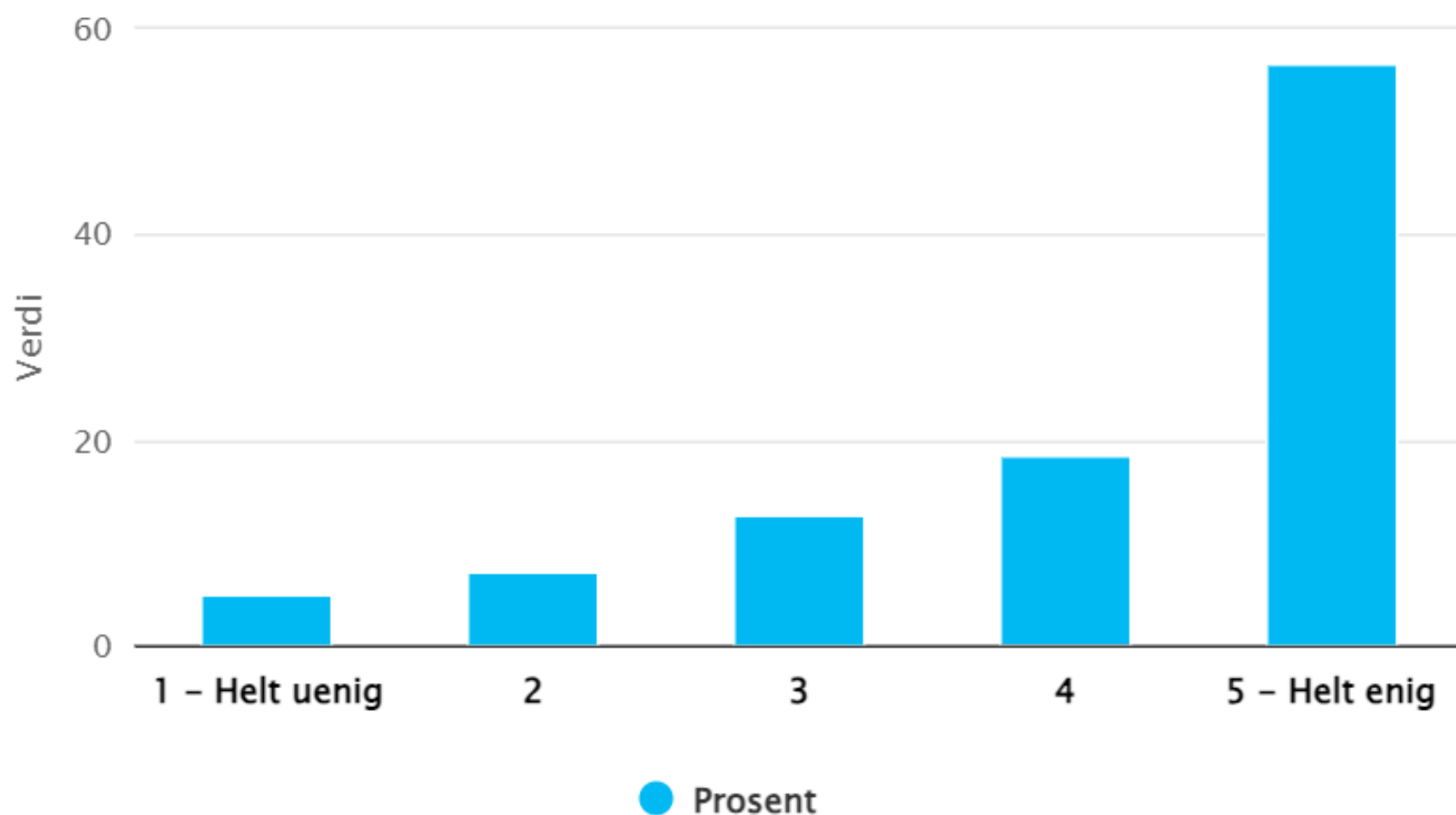
- Nordtun gir Utdanningsdirektoratet i oppdrag å utvikle en tydelig anbefaling til norske skoler for å unngå mobilbruk.
- Hun viser til nyere norsk forskning som viser at mobilforbud i skolen har god effekt, særlig på jentene, og at mobbingen går ned.
- – *Jeg mener mobiltelefonen har for stor plass i skolehverdagen til mange barn og ser ingen gode grunner til at mobiltelefonen skal få forstyrre elevenes læring. Jeg er redd det påvirker læringsmiljøet negativt. Det er noe vi må ta på alvor, sier kunnskapsministeren i en pressemelding.*
- – *Det vil ta for lang tid å få på plass et forbud. Å gi en tydelig anbefaling kan gjøres langt raskere. Inntil to-tre måneder er målet, sier hun til NRK.*
- Sentralt spørsmål: Forbud eller lokalt selvstyre?

Mobilfri skole?

- Utdanningsforbundet mener lærerne må involveres når nye regler skal lages.
- – *Det er helt avgjørende at et nytt regelverk ikke begrenser læreres mulighet til å gi tilpasset undervisning til elevenes beste, [skriver leder Steffen Handal til NRK](#).*
- Han mener skolene trenger mer kunnskap for å kunne håndtere mobilbruk på en god måte:
 - *Nasjonale anbefalinger må først og fremst bidra til å styrke kunnskapsgrunnlaget skolene trenger når de skal håndtere dette i hverdagen*

Elevers bruk av mobil i timen forstyrrer undervisningen

Hvor enig eller uenig er du i påstanden?

Kilde: Norsk lektorlag

Forslag til nytt fraværsreglement

- I **alternativ 1** foreslår Utdanningsdirektoratet å fjerne kravet om legeerklæring og innføre en egenmeldingsordning.
- Samtidig blir det foreslått å **ikke skille mellom dokumentert og udokumentert fravær**. Begynner eleven å nærme seg 10 prosent fravær, som er dagens fraværsgrense, er læreren pliktig til å ta en samtale med eleven. Hvis fraværet overstiger **15 prosent**, får eleven ikke vurdering i faget.
- Men rektor skal få mulighet til å vurdere **unntak fra regelen** om maksimum 15 prosent fravær, dersom fraværet ikke skyldes skulk.

Forslag til nytt fraværsreglement

- I **alternativ 2** foreslår Utdanningsdirektoratet også å **fjerne kravet om legeerklæring og innføre en egenmelding**.
- Men her videreføres dagens fraværsgrense på **10 prosent** udokumentert fravær.
- Fravær som skyldes helse, politisk arbeid, kjøreopplæring eller deltakelse i nasjonale og internasjonale arrangementer, skal fortsatt kunne unntas.

[Utdanningsdirektoratet foreslår nye tiltak mot skolefravær \(udir.no\)](https://udir.no)

Forslag til nytt fraværsreglement

Kort oppsummert:

- I begge alternativ fjernes kravet om legeerklæring. Det skal erstattes med egenmelding.
- I alternativ 1 utvides fraværsgrensa fra 10 prosent til 15 prosent. Alt fravær skal telle.
- I alternativ 2 beholdes dagens fraværsgrense på 10 prosent. Men det kan gjøres unntak.

Merk: [Fraværet til videregående-elever har økt etter pandemien \(utdanningsnytt.no\)](https://www.utdanningsnytt.no)

Dessuten: **Et nasjonalt fraværsregister**

- *Direktoratet anbefaler at det opprettes et nasjonalt fraværsregister, med fraværdata på individnivå som omfatter elever på alle trinn.*
- *Bedre informasjon om elevenes fravær vil bidra til å bevisstgjøre både nasjonale og lokale myndigheter om utfordringene.*
- *Det vil gi myndighetene et bedre kunnskapsgrunnlag for å sette inn tiltak og en bedre mulighet for å vurdere effekter av tiltakene.*

Forslag til nytt fraværsreglement

- Forslagene vil legges ut til høring
- Ny nestleder Thom Jambak mener høringsnotatet bør ha [et tredje alternativ](#) som «ligger tettere opp til dagens modell og ligner mer på de fraværsordningene elever vil møte i arbeidslivet».

Prøitz-utvalgets rapport

*– Det er behov for et tydelig skifte
i tenkningen om
kvalitetsvurdering og
kvalitetsutvikling på alle nivåer.
(Tine Prøitz)*

- **Utvalg for kvalitetsutvikling** har sett på hvilke behov lærere, skoleledere, skoleeiere og nasjonale myndigheter har for verktøy, prøver og datakilder til kvalitetsutvikling.

Prøitz-utvalgets forslag

De viktigste forslagene:

- Avvikle dagens kartleggingsprøver for 1. trinn.
- **Avvikle dagens nasjonale prøver.**
- **Avvikle både skriftlig og muntlig eksamen i grunnskolen** dersom det er etablert varige strukturer for lærernes arbeid med standpunktvurdering. («Kvalitetssikring av standpunkt»).
- Avvikle dagens elevundersøkelse og erstatte med ny skolemiljøundersøkelse.
- Utvikle verktøy for å følge opp alvorlige hendelser i skolemiljøet.
- Det skal stilles faglige krav til utforming og oppfølging av de læringsstøttende prøvene i tråd med prøvenes formål.
- Det skal være læringsstøttende prøver i lesning, regning og skriving.
- Jevnlige kvalitetsdialoger mellom kommuner, fylkeskommuner og skoler. I dialogene skal aktørene i skolen sammen fortolke, vurdere og ta i bruk kunnskap og informasjon fra systemet.
- Utvikle verktøy for vurdering av organisering og struktur på samiskopplæringen.

Prøitz-utvalgets forslag

Ulike syn:

Lektorlaget negativ, UDF skeptisk og SL positiv til å avvike grunnskoleeksamen:

[Lærerorganisasjonene er delt i synet på å avvike eksamen i grunnskolen \(utdanningsnytt.no\)](https://www.utdanningsnytt.no/artikler/lærerorganisasjonene-er-delt-i-synet-på-å-avvikle-eksamen-i-grunnskolen)

Hovedtillitsvalgt Roar Ulvestad, UDF Bergen:

«Rapporten fra Kvalitetsutvalget er den beste NOU jeg noen gang har lest»

Om elevene skal ha tallkarakterer, og standpunktkarakter er det mest pålitelige målet på en elevs kompetanse, har vi da vitterlig ikke bruk for eksamen. Å velte gullkalven kalt eksamen fordrer at vi er trygge på standpunktkarakteren, og at denne blir en maksimalt pålitelig størrelse som det går an å stole på, uten at vi har eksamen som en korrigerende faktor.

[En NOU for fremtiden \(utdanningsnytt.no\)](https://www.utdanningsnytt.no/artikler/en-nou-for-fremtiden)

Solveig Sandelson, Stavanger Aftenblad:

Det er ein skamlaust dårleg rapport. Den dårlegaste eg har lest, faktisk, av ganske mange rapportar frå regjeringsoppnemnde utval. [Babel og bullshit \(aftenbladet.no\)](https://www.aftenbladet.no/nyheter/utdanning/2017/05/17/babel-og-bullshit)

Ho seier det blir eit stramt budsjett, med takstauke på ferjesamband og redusert rabatt på nullutsleppskøyretøy på ferjene. I tillegg blir investeringane kutta med 700 millionar kroner, seier Hovdenak.

Hvordan kan vi påvirke budsjettbehandlingen i fylket?

Det var tydeleg allereie i førre økonomiplanen at fylkeskommunen måtte redusere driftsnivået. Det vart derfor føreslått betydelege innsparingar i **2023** på samferdselsområdet, samt **1 prosent rammereduksjon** for dei andre fag- og tenesteområda og stabsavdelingane. I tillegg vart det foreslått oppretta eit nytt prosjekt «**Omstilling 2024**», som skal redusere driftsrammene med ytterlegare 100 mill. kroner frå 2024 og åra etter.

Gjeldsgraden vil auke frå om lag 109 prosent i 2023 til 118 prosent i 2024 og 133 prosent i 2027. Anbefalingane frå KS og Teknisk beregningsutvalg (TBU) er å ha ei lånegjeld på maks 90 prosent. Med andre ord ligg fylkeskommunen langt inn i “raud sone”. Dette er hovedgrunnen til at fylkeskommunedirektøren rår fylkestinget til at det vert starta eit arbeid med å utarbeide **nye innsparingstiltak** for å betre den økonomiske situasjonen i Møre og Romsdal fylkeskommune.

Folketalsframskrivingane til Statistisk sentralbyrå frå 2022 viser at landet og Møre og Romsdal vil ha ein lågare vekst enn kva tidlegare framskrivingar har vist. Heile veksten i Møre og Romsdal frå 2022 til 2032 vil komme i aldersgruppa 67 år og eldre. I alle aldersgrupper under 66 år går folketallet tilbake i 2032 samanlikna med 2022. Det betyr knappare tilgang på arbeidskraft, og **strukturutfordringar innan skole.**

Resultatmål: Auke gjennomføringa i vidaregåande opplæring

Indikator:

Minst 90 prosent av elevane skal fullføre og bestå skoleåret

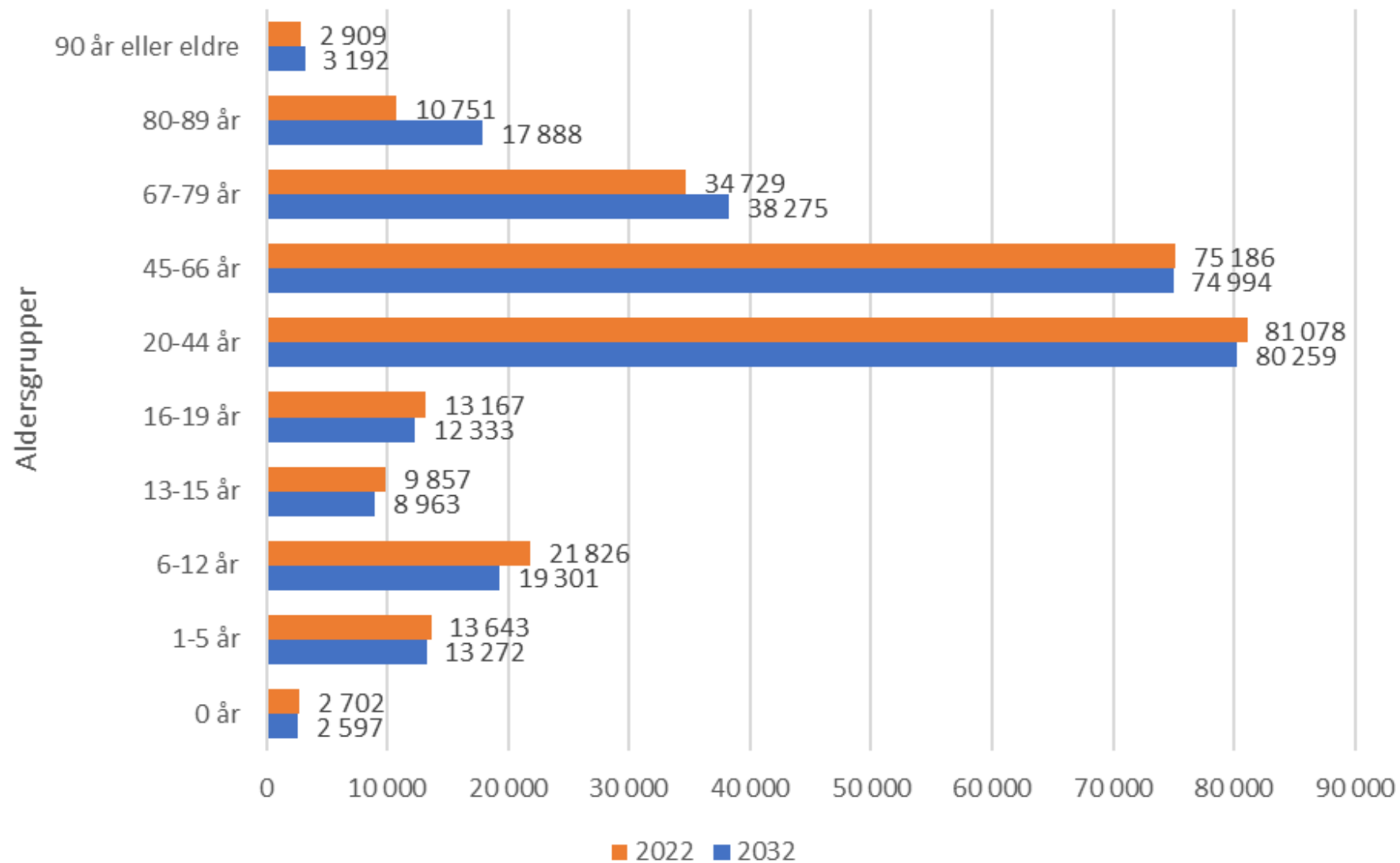
Færre enn 3 prosent av elevane skal slutte i løpet av skoleåret

Minst 96 prosent av lærlingane skal bestå fag-/sveineprøva

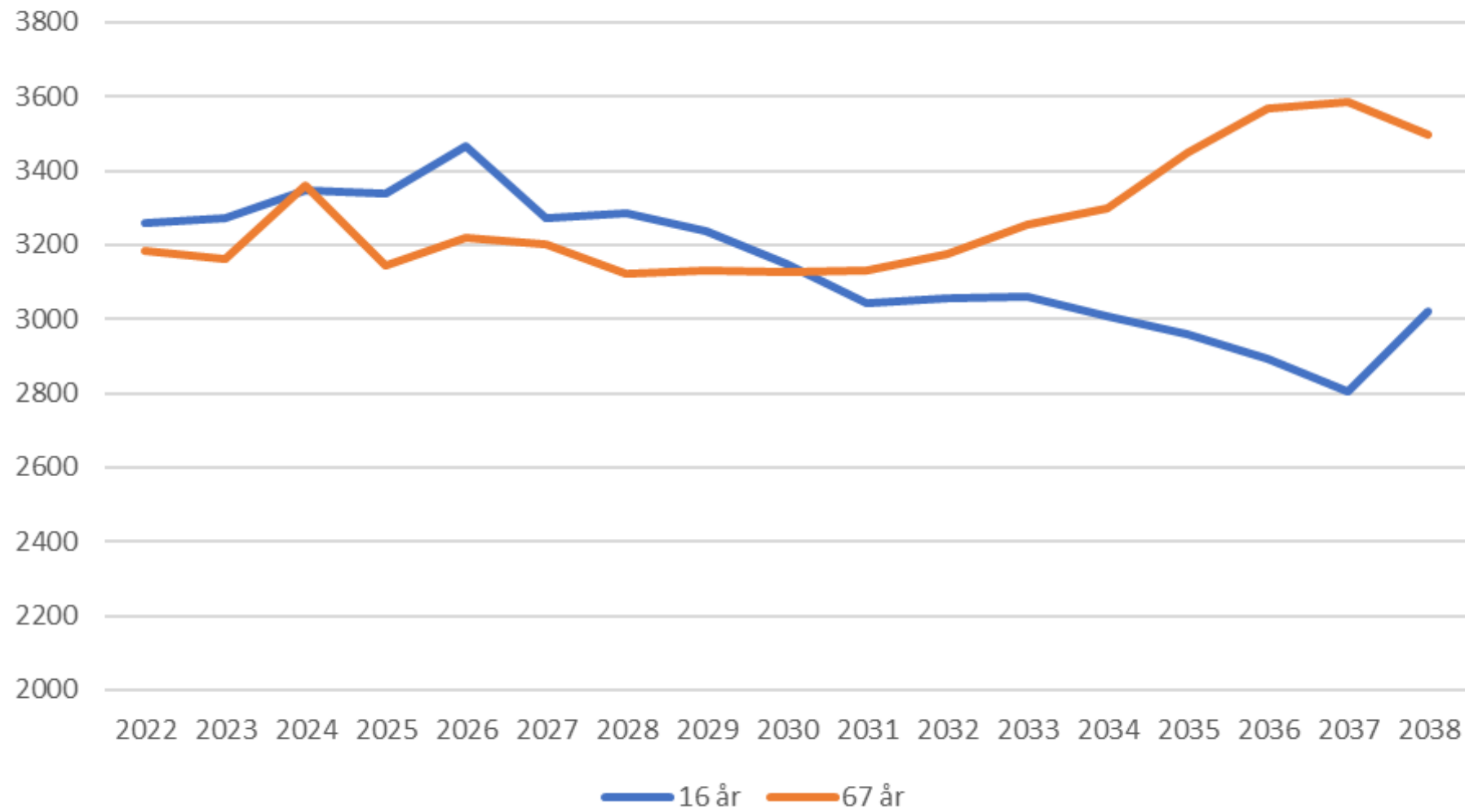
Færre enn 5 prosent av lærekontraktane blir heva.

90 prosent av søkarane med ungdomsrett skal få oppfylt primærønsket sitt om val av utdanningsprogram på Vg1

Befolkningsutvikling Møre og Romsdal

Framskrevet antall 16 vs 67 åringer i Møre og Romsdal

Alternativt budsjettforslag fra Frp, Høyre, Krf og Venstre

1. Fylkestinget vedtek fylkeskommunedirektøren sitt framlegg til økonomiplan med handlingsprogram for 2024-2027 med budsjett for 2024 for Møre og Romsdal fylkeskommune, med følgjande endringar:

Driftsbudsjett:

Samferdsel	
Reversere alle kutt i ferjedrifta gjennomført frå 1/1-2023	14 mill
Stopp auke i ferjetakst	50 mill
Tryggare vegar med meir vedlikehald med asfaltering	50 mill
Tilskot til Sundbåten	1 mill
Sande fastlandssamband (forutsetter at stipulert kostnad for grunnboring på 15 mill blir fullfinansiert)	3 mill
Kultur- og folkehelse	
Ingen endring i driftsbudsjett	
Kompetanse- og næring	
Ingen endring i driftsbudsjett	
Sum	118 mill

Finansiering og investeringar:

- Fylkestinget ber fylkeskommunedirektøren gjennomføre generell rasjonalisering i alle områder i fylkeskommunen med 2,7%. Rasjonaliseringa skal ikkje føre til kutt i tenesteproduksjonen.
- Fylkestinget ber fylkeskommunedirektøren utsette investeringar i budsjett for 2024 med eit år som skal redusere låneopptak med minst 350 mill kr. Investeringar som har starta opp eller har bindande avtaler og anbod. Økonomiplanen justerast tilsvarande og fylkeskommunedirektøren legg fram justert budsjett og økonomiplan før fylkesutvalet si behandling av saka.
- Unntatt for utsettelse i størst mulig grad er:
 - Ørsta VGS
 - Spjelkavika arena
 - Hustadvika VGS marine fag
 - Undervisningsbåtar
 - Gang og sykkelveg
 - Trafikktrygging
 - Forsterkingsprogram for fylkesveg
 - Tunellsikkerhetsforskrifta
- Rassikring som det står, med følgjande tillegg:
 - Fylkestinget ber fylkeskommunedirektøren igangsette prosjektstab for planlegging og prosjektering av rassikring av Trollstigen, som førebu endeleg investeringssak

[Hver tredje ansatt i administrasjonen risikerer å miste jobben - rbnett.no](https://rbnett.no)

Gruppearbeid

A: Skrive brev til medlemmer i fylkesutvalget (+ gruppeledere) om situasjonen på skolen.

Eller leserinnlegg til regionsavisen. På vegne av klubben, eller på vegne av naboskoler i regionen.

B:

Innspill til konkrete budsjettforslag i forkant av fylkesutvalget 27-28.11 og KON, 6.12.

NB! Vedtak gjøres på fylkestinget 11.-13. desember

“Unions have been the only powerful and effective voice working people have ever had in the history of this country.”

Bruce Springsteen

